

Egenkontroll

Yrkesmässig hygienisk verksamhet

Information från Miljö- och hälsoskydd

Den som driver yrkesmässig hygienisk verksamhet är enligt miljöbalken skyldig att själv kontrollera sin verksamhet genom så kallad egenkontroll. Detta gäller till exempel massage, hårvård, hudvård, akupunktur, fotvård, piercing och tatuering.

Syftet med egenkontrollen är att förhindra att människor utsätts för smitta, får allergiska reaktioner eller drabbas av andra oönskade hälsoeffekter. Det är också viktigt att förhindra att miljön tar skada om starka kemikalier används.

Utformning av egenkontrollen

Egenkontrollen kan utformas olika beroende på verksamhetens art och omfattning. Större krav gäller för anmälningspliktiga verksamheter med behandlingar som innebär risk för blodsmitta. Egenkontrollen ska vara skriftlig och uppdateras vid förändringar.

Följande punkter ska finnas med i egenkontrollen för anmälningspliktiga verksamheter:

Ansvar

Det ska finnas dokumenterat vem eller vilka i företaget som har ansvar för verksamheten och de frågor som har eller kan ha betydelse för skyddet av människors hälsa eller för miljön. Om det finns flera verksamma i lokalen ska det vara fastställt hur ansvaret är fördelat mellan dessa. Ansvarsfördelningen mellan verksamheten och fastighetsägaren för lokalfrågor och underhåll måste också vara tydlig.

Risker

Verksamhetsutövaren ska regelbundet undersöka och bedöma vilka risker det kan finnas med verksamheten från hälso- och miljösynpunkt. Utifrån resultatet av riskbedömningen ska sedan åtgärder vidtas för att minska riskerna. Exempel på risker kan vara:

- Smittspridning på grund av dåligt rengjorda redskap eller bristfällig städning
- Allergiska reaktioner om det finns allergiframkallande ämnen i produkter eller smycken

Rutiner

Det ska finnas rutiner för att regelbundet kontrollera att inredning och utrustning i verksamheten hålls i ett bra skick. Exempelvis kan det finnas rutiner för:

- En god hygien i samband med behandlingar
- Städning, rengöring och skötsel av lokaler och utrustning
- Ventilationskontroll

- Fortlöpande underhåll av lokaler och inredning
- Hantering och val av kemiska ämnen
- Avfallshantering
- Hur man ska agera vid misstanke om smitta eller andra oönskade hälsoeffekter
- Kontroll av att smycken som används klarar gränsvärdet för hur mycket nickel som avges
- Kontroll av innehåll och märkning av tatueringsfärger och hygieniska produkter
- Funktionskontroll av steriliseringsutrustning och annan utrustning
- Kommunikation med kunderna, t ex om hälsoeffekter och eftervård

Andra moment

I en verksamhet kan det finnas andra typer av risker som inte tagits upp här. Verksamhetsutövaren ska ha tillräcklig kunskap för att kunna bedöma vilka risker som kan finnas och därefter vidta de skyddsåtgärder som är nödvändiga för att minska riskerna.

Kemiska produkter

Det ska finnas en förteckning över de kemiska produkter som hanteras i verksamheten och som kan innebära risker från hälso- och miljösynpunkt. Följande uppgifter ska dokumenteras:

- Produktens namn (handelsnamnet)
- Omfattning och användning av produkten
- Information om hur skadlig produkten är för människan och miljön
- Klassificering av produkten med avseende på hälso- och miljöfarlighet

Kunskapskrav

Verksamhetsutövaren ska ha den kunskap som krävs för att bedriva verksamheten på ett säkert sätt. Det är lämpligt att alla i verksamheten som utför behandlingar har någon form av hygienutbildning och att det finns rutiner för kompetensutveckling.

Omvänd bevisbörda

Enligt miljöbalken är det den som driver en verksamhet som ska kunna visa att gällande regler och lagar följs. Vid inspektioner och annan tillsyn kan Miljö- och hälsoskydd begära att få in uppgifter och handlingar från egenkontrollen. Därför är det viktigt att dokumentationen finns i verksamhetslokalen.

Läs mer

- Förordningen (1998:901) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, § 38
- Miljöbalken (1998:808) 26 kap § 19 - Grundläggande krav på egenkontroll
- Förordningen (1998:889) om verksamhetsutövares egenkontroll
- Socialstyrelsens allmänna råd SOSFS 2006:4
- Socialstyrelsens handbok om yrkesmässig hygienisk verksamhet (2006-101-3)

Observera att informationen inte är heltäckande.